

MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ T.B.M.M. GRUP BAŞKANLIĞI
Tarih: 10.03.2020
Sayı: 811

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

1053 Sayılı Belediye Teşkilatı olan Yerleşim Yerlerine İçme, Kullanma ve Endüstri Suyu Temini Hakkında Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifim gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 06.01.2020

Umur YILMAZ
Düzce Milletvekili

TEMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	- Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm - Çevre
Esas Komisyon	İçişleri
Tarih: 16 Mart 2020	Esas No: 2/2742

TBMM	
KANUNLAR ve KARARLAR BSK. LİÖL	
10 Mart 2020	
Numara:	

TBMM	
GELEN EVRAK	
10 Mart 2020	
No: 632596	
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR	

GENEL GEREKÇE

Su, insan hayatının yeryüzündeki idamesi için vazgeçilmez ihtiyaçların başında gelmektedir. Çağlar boyunca insanların kurduğu uygarlıkların hemen hemen tamamının su boyu alanlarda ortaya çıkmış olması bir tesadüf değil, aksine bilinçli bir tercihtir.

Dünyadaki toplam su miktarı yerkürenin dörtte üçünü kaplamaktadır. Ancak, bu miktarın tamamına ulaşılabilmesi ve kullanılabilmesi teknik ve ekonomik yönlerden mümkün değildir. Suların %97,5'i deniz ve okyanuslarda tuzlu su olarak bulunmakta olup, sadece %2,5'lik kısmı tatlı sudur.

Tatlı suyun önemli bölümü (%69,5) kutuplarda buzul olarak veya donmuş toprak tabakasında bulunmaktadır. Tatlı suların yaklaşık %30,1'i yeraltı suyu, kalan %0,4'ü ise atmosfer suları (yağış ve atmosferdeki su buharı) ve yüzey sularıdır. Yüzeyde bulunan tatlı su oranının düşük olması, kolaylıkla yararlanabilecek elverişli miktarın az olduğunu göstermektedir. Tipik su kaynaklarından biri olan akarsu ve göllerdeki su miktarının, dünyadaki toplam mevcut su miktarına oranı yaklaşık on binde bir buçuktur.

Dünya genelinde dağılımı adil olmayan bu miktar; su kirliliği, iklim değişikliği ve su havzalarındaki yapılaşmalarla daha da düşmektedir. Buna karşın, hızlı nüfus artışına ve tüketim alışkanlıklarının değişimine bağlı olarak talebin sürekli artması, dünyamızı giderek büyüyen su sorunlarıyla karşı karşıya bırakmaktadır. Bu da "su yönetimi ve güvenliği" konularının ne kadar önem arz ettiğini göstermektedir.

Su güvenliği; bir toplumun içme, kullanma, sulama suyu temini ile enerji üretimi gibi amaçlar doğrultusunda ihtiyacı olan suya erişimini sürdürebilme ve suyun olası zararlarından korunma yetkinliğidir.

Küresel iklim değişikliği, su ihtiyacı ile kullanılabilir su miktarı arasındaki dengesizlik, kentsel ve endüstriyel atıksu deşarjlarının neden olduğu su kirliliği, ekosistemlerin bozulması ve yanlış arazi kullanımları sonucu sel, taşkın gibi olayların artması su krizine neden olan başlıca sorunlar arasında sayılmaktadır. Küresel ölçekte yaşanan su krizi ile ilgili tüm göstergeler durumun giderek kötüleştiğini ve düzenleyici önlemler alınmaz ise su sıkıntısının daha da artacağına işaret etmektedir.

Su kaynaklarının etkin kullanımı; suyun çevresel, sosyal ve ekonomik kriterler çerçevesinde israf edilmeden ve kalitesi korunarak kullanılması ve tüm su kullanıcılarına hakça tahsis edilmesidir.

Su kullanımında tüm bu unsurların sağlanabilmesi için de sürdürülebilir bir su yönetimi felsefesi ve yaklaşımının benimsenmesi ve uygulanması gerekmektedir.

Ülkemizde kişi başına düşen kullanılabilir su miktarı ortalama 1.500 m³ civarında olup, ülkemiz su kıstı bulunan ülkeler arasında yer almaktadır. 2030 yılında nüfusu yaklaşık olarak 100 milyona ulaşacak olan Türkiye, kişi başına düşen 1100 m³ kullanılabilir su miktarıyla, su sıkıntısı çeken bir ülke durumuna gelecektir. Hal böyleyken su sıkıntısına karşı geliştirilebilecek çözümlerin temelinde kıstı oluşturan bileşenlerin iyi irdelenerek etkisinin azaltılmasına yönelik önlemlerin alınması gelir.

1053 Sayılı Belediye Teşkilatı olan Yerleşim Yerlerine İçme, Kullanma ve Endüstri Suyu Temini Hakkında Kanunu ile; Ankara ve İstanbul illerinin içme, kullanma ve endüstri suyunu temin etmek için Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü yetkilendirilerek nüfus yoğunluğu fazla olan illerimizin su ihtiyacının karşılanması amaçlanmıştır. Söz konusu Kanun yasalaştığı tarihte, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü Ankara'da Çubuk İl. Barajı, Kayaş Bayındır Barajı, Kurtboğazi Barajı ve İstanbul'da Alibey Barajı ve Ömerli Barajı yapımında yetkilendirilmiş ve bu barajların yapımında harcanan bedelleri 30 yıl taksitle belediyelerden tahsil etmiştir.

Melen barajına baktığımızda; Batı Karadeniz Havzası'nın önemli akarsularından Büyük Melen Çayı su potansiyelinden istifade ederek İstanbul'un 2040 yılına kadar olan içme, kullanma ve endüstri suyu ihtiyaçlarının öncelikle karşılanması ve hidroelektrik enerji üretimi yapılması hedeflenmiştir. Projenin maliyet bedeli DSİ tarafından karşılanmakta olup, 30 yıl vade ile İSKİ borçlandırılmıştır. Halen yapımına devam edilen projede bazı aksaklıkların olması nedeniyle (Barajda çatlakların meydana gelmesi) 2024 yılı içerisinde bir kısmının devreye gireceği beklenmektedir.

Bu bağlamda 1053 Sayılı Belediye Teşkilatı olan Yerleşim Yerlerine İçme, Kullanma ve Endüstri Suyu Temini Hakkında Kanuna bağlı olarak Düzce ili İSKİ'nin su havzası içinde yer almakta ve Düzce ilinde bulunan Melen barajından içme suyu temin etmektedir. Düzce il ve ilçelerinden toplanan suyun daha temiz ve sağlıklı kullanılması için gerekli yatırımların yapılması gerekmektedir. Bu da suyu kullanan diğer belediyelerden alınacak paylarla mümkün olabilir.

Kanun teklifimizle; Kendi sınırları dışındaki bir alanı su sağlamak amacıyla içme ve kullanma suyu havzası ilan eden büyükşehir belediyesi; su havzası ilan edilen bölgelerde bulunan belediye, belde, köy, mezra gibi yerleşim birimlerinin su, kanalizasyon, arıtma tesisi, çöp depolama alanı vb. su kaynaklarının kirlenmesini önleyen alt yapı tesislerinin yapımını ve işletmesini yapacaktır. İçme ve kullanma suyu havzası ilan edilen bölgelerde bulunan belediye, belde, köy, mezra gibi yerleşim birimlerinde yapılacak ve işletilecek tesislerin yapımı ve işletilmesi için su temin eden ilgili büyükşehir belediyeleri su havzasının bulunduğu büyükşehir belediyesi veya il özel idaresiyle yapılacak protokolle yapımının ve işletilmesinin bedellerini ödeyebilir.

Dolayısıyla İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile Düzce İl Özel İdaresi, Ankara Büyükşehir Belediyesi ile Bolu İl Özel İdaresi ve İzmir Büyükşehir Belediyesi ise Gördes Barajından aldığı su nedeniyle Manisa Büyükşehir Belediyesi ile protokol yapabilecek, suların bulunduğu iller de bu sular ile ilgili inisiyatif sahibi olabilecektir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE-1 Kendi sınırları dışındaki bir alanı su sağlamak amacıyla içme ve kullanma suyu havzası ilan eden büyükşehir belediyesi; su havzası ilan edilen bölgelerde bulunan belediye, belde, köy, mezra gibi yerleşim birimlerinin su, kanalizasyon, arıtma tesisi, çöp depolama alanı vb. su kaynaklarının kirlenmesini önleyen alt yapı tesislerinin yapımını ve işletmesini yapması öngörülmektedir. Ayrıca içme ve kullanma suyu havzası ilan edilen bölgelerde bulunan belediye, belde, köy, mezra gibi yerleşim birimlerinde yapılacak ve işletilecek tesislerin yapımı ve işletilmesi için su temin eden ilgili büyükşehir belediyeleri su havzasının bulunduğu büyükşehir belediyesi veya il özel idaresiyle yapılacak protokolle yapımının ve işletilmesinin bedellerini ödeyebilmesi öngörülmektedir.

MADDE-2 Yürürlük maddesidir.

MADDE-3 Yürütme maddesidir.

**1053 SAYILI BELEDİYE TEŞKİLÂTI OLAN YERLEŞİM YERLERİNE İÇME,
KULLANMA VE ENDÜSTRİ SUYU TEMİNİ HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 3/7/1968 tarihli ve 1053 Sayılı Belediye Teşkilâtı Olan Yerleşim Yerlerine İçme, Kullanma ve Endüstri Suyu Temini Hakkında Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“ EK MADDE 2 - “Büyükşehirlere su sağlamak amacıyla il sınırları dışında içme ve kullanma suyu havzası ilan edilen bölgelerde bulunan belediye, belde, köy, mezra gibi yerleşim birimlerinin su, kanalizasyon, arıtma tesisi, çöp depolama alanı vb. su kaynaklarının kirlenmesini önleyen alt yapı tesislerinin yapımını ve işletmesini bölgeyi su havzası ilan eden Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılır. İçme ve kullanma suyu havzası ilan edilen bölgelerde bulunan belediye, belde, köy, mezra gibi yerleşim birimlerinde yapılacak ve işletilecek tesislerin yapımı ve işletilmesi için su temin eden ilgili büyükşehir belediyeleri su havzasının bulunduğu büyükşehir belediyesi veya il özel idaresiyle yapılacak protokolle yapımının ve işletilmesinin bedellerini ödeyebilir.”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 - Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.